Ч. 275 — Субота 9 (21) грудня 1895. — Рік V.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр

Бесіда пос. Вахнянина

виголошена в Палаті послів на засіданю дня 11 грудня.

Висока Палато! Наш клюб мав вже нагоду висказати ся о поставленій новим Правительством проґрамі і займити супротив неї становище.

Длятого уважаю, що спадає з мене задача вертати до заявленя виголошеного дня 24 жовтня.

Замічу лише коротко, що наше тодішне заявленє стреміло до того: Зі сторони Правительства треба вижидати діл, з котрих ми могли би набрати пересьвідченя, що управа державна цілком сьвідома своєї опікуньчої задачі на поли економічнім і народно-культурнім супротив нашого краю, а специяльно супротив руского народу, та що она старає ся виповнити єї справедливо, совістно і без нещирости.

Однако супротив того, що всі політичні і національні партиї тої високої Палати в своїх виводах обговорювали близше згадану проґраму Правительства, як також з уваги на то, що ми хотіли би, щоби наше становище супротив Правительства було виразно зазначене, то нехай мені буде вільно займити на хвилю ласкаву увагу високої Палати і піднести в моїй короткій промові то, що — як до того почуваємо ся — маємо особливе право піднести і чим повинна би дати ся центральному Правительству нагода з одної сторони пізнати близше економічне положенє Гальчини, а з другої сторони осьвоїти ся з гадкою, що, коли має ся вдоволити руский нарід в его оправданих культурних змаганях хоч в части, то теперішна управа державна мусить уважати за свій обовязок надолужити то що давнійше дуже занедбано.

Що до економічного положеня в Галичині, то оно стало в послідних роках вельми прикре. Обективно сказавши і не пересаджуючи справи галицкі господарі рільні не зближають ся до кризи економічної, але противно сидять вже в ній, знайшли ся вже посеред небезпечної руїни господарства сільского. (Голоси: Так есть!) Велика посілість нуждає ся занадто сильно, як щоби можна на то не зважати, а малий господар в значній части підупав таки вже зовсім. То дуже немилі, але на жаль правдиві факти, котрі самі за себе говорять.

Не хочу повтаряти ся і надуживати занадто терпеливости високої Палати. Але нехай мені вільно буде звернути увагу вис. Палати на то, що я в послідних двох роках підчас дебат буджетових видів ся спонуканим висказати. Відсилаю вас, панове, до предметових і обективних виводів пос. ґр. Дідушицкого, котрий при дебаті над підвисшенєм фонду меліорацийного зазначив положенє рільництва в Галичині яко вельми прикре і сумне. Відсилаю вас до загально звістного факту, на котрий годі не зважати, що галицкі селяни вже тисячами покидають батьківску землю і на ту обставину, що ніякі хоч би й як драстичні средства не могли спинити горячки еміґрацийної.

Галичина доходить до малого вилюдненя, а при тім замітна й та обставина, що горячка еміґрацийна бере ся не лиш рільного пролетарияту, але що як раз навіть господарі з Поділя, що суть в ліпшім положеню, продають своє майно за безцін, щоби вибирати ся цілими громадами на далеку чужину. Коли спитати них людий, що їх спонукує до такого небезпечного кроку, то они відповідають жалями:

Ґрунт усуває ся нам під ногами, довги ростуть, безпосередні і посередні податки, додатки краєві, повітові і громадскі, престациї конкуренцийні, та всілякі належитости занадто великі, як щоби ми їх могли роздобути. (Голоси: Зовсім справедливо!) Коли вже маємо гинути з голоду в ріднім краю, то для нас і найтяжша робота невільника на плантажах в Бразилиї есть ще дійстним спасенієм.

А тепер позвольте нехай вам після власноручного письма одного селянина розкажу, як жиє, а радше, як бідує галицкий селянин. Один селянин з бродского повіта пише ось що:

Селяньске господарство в наших сторонах складає ся з пів до чотирех морґів ґрунту, нужденної хати критої соломою і некритої обори. Приходить весна. Селянин, що случайно має ще своїх два морги ґрунту, бере ся до роботи. З рискалем іде до огорода і засіває там дві літри лену, чотири літри сімени конопляного, два келішки цибулі і садить кіш бараболь. Але треба би ще посадити трохи гороху і бобу до борщу, трохи кукурузи і трохи капусти для домашного ужитку. Думає, як би того всего придбати, але часто стає ся лиш при самім думаню. Але треба брати се до весняного засіву — та нема потрібного збіжа. Ну, збіжа, можна ще роздобути у доброго жида. Але хто обробить єму поле, коли у него нема ані плуга ані худоби до роботи? Іде бідачиско до сусіда просити о то. Заплатити не може, бо не має дрібних. Не має ані шелюга на своїм господарстві. Сходив ціле село та надармо. Кождий робить передовсім на своїм. Так минає цілих три неділі, аж єму якийсь

Дещо з техніки.

IV.

Воздух в службі чоловіка — Вітраки до машин в господарстві. — Воздушна сикавка до тріпаня і замітаня. — Чи будемо літати, чи їздити по воздусі. — Крилач Лілієнталя і паровий орел Максіма.

(Дальше).

Орли з паперу, що то їх хлопці літом пускають, звістні загально, але мало хто на то зважає, яким способом і длячого можуть они держати ся і кілька годин високо в горі у воздусі. То сила вітру держить їх там, длятого, що они своєю площею нахилені до вітру. Ся забавка, звістна майже у всіх культурних народів вже від кілька тисячів літ, есть і найстаршим і найпростійшим приладом до літаня, хоч, розуміє ся, ще ніхто таким орлом не літав. Але звістно також, що такий орел може удержати в горі у воздусі навіть досить значний як на свою силу тягар. Для більшої ваги привязують хлопці до орла ще й т. зв. хвіст, котрий буває звичайно шість разів так довгий, як сам орел, а нераз привязують до того хвоста ще и спорий камінь. Отже як той орел навів був свого часу Франкліна на здогад, що хмари бувають підчас бурі наповнені силою електричною, так навів він в найновійших часах і на гадку робити подібні до него прилади до літаня у воздусі.

Длячого люди так дуже ломлять собі голови над тим, щоби придумати якусь машину до літаня? О само літанє для приємности не розходить ся, хоч певно, що й то мало би нині в часах всілякого рода спортів не послідне значінє. Як тепер богато есть вже таких, що за найбільшу приємність уважають їздити на вельоципедах, так певно було би ще більше таких, що взяли би ся до літаня у воздусі. Але головне значінє машин до літаня не в тім; розходить ся о то, щоби они могли двигати значні тягари і летом найскоршого птаха переносили їх з місця на місце. В такім случаю мусїли би ті прилади насамперед підносити ся у воздух своєю власною силою, котра мусїла би бути значно більша як ціла вага самого приладу, а відтак порушати ся у воздусї независимо від вітру, хоч той міг би їм або бути помічним або й стояти на перешкоді. Чим лекшою була би того рода машина а чым більшу могла би робити роботу, тим була би й ліпшою. При бальонах виділи ми вже, яким способом старають ся люди зробити, щоби можна ними свобідно порушати ся у воздусї. Головним приладом до того має бути криласта шруба, котру має порушати якась машина. В той сам спосіб можна би також порушати у воздусї і похилі площі. Як н. пр. до паперового орла причепити якусь таку машинку, котра могла би єго підганяти із землї у воздух, то він там в горі міг би вже удержати ся против вітру, а коли-б ще при машинці сидів чоловік і відповідними приладами використовував силу воздуха, то й міг би таким орлом літати.

Спостереженя на орлі навели славного, американьского інжиніра Максима на гадку зробити прилад до літаня, в котрім найважнійша роля припала би похилій площі. Той Максім то неаби яка мудра голова. Він учив ся спершу у колодія, а відтак у якогось механіка, а наконець взяв ся таки сам до науки і став славним чоловіком. Він пішов до Англії і тут придумав т. зв. мітрайлезу (машиновий карабін), котра може сама з себе стріляти 600 разів раз пораз. Дим з першого вистрілу порушає таку машину, котра підсуває зараз другий набій і стріляє ним, відтак третий і т. д. Отже той сам Максім придумав і таку машину до літаня:

Подумаймо собі широкий поміст на колесах, от так н. пр., як то бувають помости на тих возах без драбин, котрими звозять з зелїзниць товари до склепів. На тім помості есть паровий котел, котрий огріває ся ґазоліною (рід нафти) і два другі кітли, один з водою, а другий з ґазоліною. На помості єсть також місце для людий, що мають обслугу-

сусід за „Бо'дапрости“, виоре морґ пісної землї.

Родина того пролетария числить случайно вісїм душ. Найстарший син служить у войску, два молодші на двох віддалених фільварках за місячну платню 4 зр. 50 кр. (Голоси: Слухайте! Слухайте!) Батько мусить сам їх страву варити. Посиланє їм страви позбавляє его дома двох робочих сил. Мати мусить сидїти коло малої дитини. Не завсїгди може заробити, бо мусить пильнувати припічка. А може заробити 15 крайцарів на день. За то купить соли, одинокої приправи до щоденної страви з барабољ або кукурузяної лемішки. Хлїба не печуть, бо нема житної муки, а ячмінна мука минула ся вже в осени.

Приходить лїто. В сїнокоси єсть малий заробок. Приходять жнива. Своє жниво кінчить ся борзо. На подї все спрятане, в сїнех молотить ся, а половину забирає добрий жидок, що поміг засїяти. Чоловік наймає ся за женця за 30 до 35 крейцарів на день або за десятий і дванайцятий сніп. Так придбає ся запас на зиму. Але приходить ся платити податки, а що податку в своїм часї не віднесено, то приходить незадовго екзекутник в гостї, а тогди не поможуть плач і просьби. Все фантує ся і продає ся на найблизшім ярмарку.

Приходить люта галицка зима. В хатї не палять. До звареня кукурузяної лемішки беруть хворост з плота. Дїти бігають босі. Витертий кожух то одинока одїж для чоловіка і жінки, коли котре з них хоче случайно піти до церкви. Голі дїти не можуть ходити до школи. За то батька карають арештом. Податки незаплачені; жид, що правда, помагає часом, але по роках стає й він нетерпеливий, а по перевеснім процесї лїцитують все майно сільского пролетария. Тепер він вже готов до Бразилії, бо й дїйстно не позістає ему більше нічого, як лиш іти в сьвіт.

Отtаке то житє-бутє пересїчного селянина галицкого.

(Дальше буде)

Перегляд полїтичний.

На вчерашнім засїданю Палати послів, котре тревало від 10 год. рано до 6 вечером, залагоджено цїлий етат міністерства справ заграничних. Під конець засїданя поставив пос. Романчук інтерпеляцию в справі справоздань о руской депутациї, поміщуваних в урядових ґазетах і домагав ся поясненя сеї справи.

Заходи утвореня окремого клюбу італїянських послів в Радї державній розбили ся, позаяк дотичні посли не могли згодити ся на проґраму.

На острові Крета заносить ся на якісь непокої а тамошний ґубернатор Каратеодорі-паша зажадав висланя на поміч 10 баталїонів войска для тамошної залоги, що складає ся з 15 баталїонів. Правительство постановило виcлати на разї лиш 4 баталїони. Також і з Македонії наспіли вісти о непокоях. В Печу і Дяковици прогнали Арнаути власти турецкі і звели власти автономічні.

В сенатї Сполучених Держав поставив сенатор Гендлер внесенє, щоби признати правительству кредит 100 мілїонів долярів (250 мілїонів зр.) на закупно мілїона карабінів і 6000 пушок.

Новинки.

Львів дня 20 грудня 1895

— **Іменованя.** Міністерство торговлї іменувало асустентів почтовых: Макс. Должицкого у Львові, Алойс. Чіжека в Тарнові, Йос. Менкеса і Йос. Рущицкого в Кракові, Ізид. Бенеша в Бохни, Фр. Станкевича у Львові, Альб. Теслюка і Володим. Тхуржевского в Кракові, Альфр. Фідерера в Гусятині, Ер. Екгарда в Кракові і Йос. Мотаця у Львові почтовими офіціялами, а Дирекция почт полишила всїх новоіменованих в їх дотеперішнім службовім місци. — Президия ц. к. краєвої Дирекциї скарбу іменувала старшого контрольора цлового Йос. Піфцнера управителем цлових маґазинів, старших цлових офіциялів: Марк. Яворовского і Кавт. Гіцькевича старшими цловими контрольорами, цлових офіциялів Вікт. Левицкого і Брон. Збійовского старшими цловими офіциялами, цлового офіцияла Вяч. Захариясевича чловим контрольором, контрольного асистента цлового Ем. Петрого, цлового поборця Вільг. Бучковского і цлових асистентів Альфр. Колюшка і Густ. Мойсеовича цловими офіциялими, поборців цлових Ант. Островского і Меч. Блонаровича цловими асистентами, вкінци провізоричного цлового асистента Палядия Турчмановича та цлових практикантів Йос. Кохая, Тад. Розенштока, Ян. Курчебиньского і Володисл. Папого цловими поборцями.

— **Президент висшого Суду краєвого** др. Тхуржницкий вернув з наукової подорожи по Нїмеччинї і обійняв урядованє.

— **Доповняючий вибір** одного члена ради повітової в Підгайцях з ґрупи більшої посїлости відбуде ся дня 21 сїчня 1896.

— **В палатї Намістництва** у Львові відбув ся оногди обід в честь Є. Ем. Кардинала Сильвестра Сембратовича.

— **„Руска Бесїда“ в Тернополи** запровадила у себе річ дуже красну. Замість частих балїв дає частїйше вечерницї, а кромі того що четверга уряджує сходини. В час, коли церков не заказує гуляти, то з музикою а у всї четверги пістні з відчитами. Дня 28 листопада мав відчит о. Петро Білиньский з Довжанки на темат „Як виглядала Тернопільщина в старинї“ після власних археольоґічно-історичних дослїдів. Комнати Бесїди заповнили по половинї наші Вп. панї і мужчини. По відчитї була коротка дискусия над тим тематом, а в нїй забирали слово пп.: сов. Кузьма, учитель Дмитерко, сам прелеґент і инші. За тим розпочались товариські забави. Дня 11 грудня яко в навечериє сьв. Андрия був також відчить проф. Прок. Рибчука на темат: „Твори Шевченка в російскій мові“. Того разу зібралось також численне товариство. По відчитї мав п. Недїльский промову відповідну вечеркови а за сим пішли забави товариські до пізної пори.

— **Честь кому честь.** З Любиня коло Краківца в Яворівщинї пишуть нам: В нашім селї іде замітно до лїпшого і як так дальше потреває, то можемо надїяти ся гарної будучности. От се лише пів року минуло від часу, як у нас настав честний і тверезий війт Іван Кучмак, член яворівскої ради повітової, а вже може похвалити ся

вати машину. На 3 метри понад помостом високо стоять дві парові машини сполучені в одну на підпорах з грубих рур, а кожда з тих машин обертає по однїй великій, криластій шрубі, котрих крила суть майже на півшеста метра широкі. Обі шруби лежать рівнобіжно побіч себе в тім напрямі, в якім цїлий той прилад має порушати ся. Понад машинами розтягає ся велика площа до лїтаня, нїби той орел, що має летїти у воздух, або т. зв. „аероплян“. Єсть то широке на 266 квадратових метрів полотно, помащене покостом, так, що не перепускає воздух, і оно вкриває нїби плоский дах цїлу спідну часть сего приладу, та вистає боками далеко понад него. З правого і лївого боку сего приладу до лїтаня вистають ще нїби пера в крилах поздинокі довгі а вузкі, ропяті полотна, уложені мов сходи одні понад другими і натягнені тонкими, сталевими дротами так, що суть косо нахилені на яких 7 степенів до позему і до помосту під ними. З переду і з заду суть ще прічіплені до згаданого широкого полотна або аероплянy поменші розпяті полотна, котрі дають ся обертати і наставляти до вітру, як коли потреба. При їх помочи можна з помосту керувати цїлим приладом підчас їзди; після того, чи їх наставить ся більше чи менше косо, підносить ся прилад до лїтаня більше або менше в гору, або летить рівно. Коли-ж потреба приладом навертати на лїво або на право, то можна то вже зробити при помочи парових машин. Кручки до реґульованя допливу пари до машин, суть так зроблені, що коли они стоять рівнобіжно до себе, то обі машини обертають з однаковою силою обі криласті шруби і цїлий прилад летить тогди просто наперед. Коли-ж наставити одну кручку на сильнїйшу або слабшу пару, тогди одна шруба робить сильнїйше як друга, а цїлий прилад завертає тогди на право або на лїво. Щоби же в дорозї не забракло води, то крім запасу в окремім кітлї єсть ще на передї аероплянy прилад, зложений з 500 мідяних рурок, в котрих виходяча з машини пара, переміняє ся знову на воду, котру відтак можна ще раз ужити до машин.

Цїла машинерия на сїм приладї єсть дуже мудро придумана. Позаяк машини суть малі а розходить ся о то, щоби она давала велику силу, то вода не гріє ся цїлою масою в кітлї, лиш суть вузоньки рурку, в котрі вприскує ся вода, а ті рурки огріваютЬ ся і так робить ся борзо дуже сильно огріта пара. Ґазолїна знов переміняє ся при помочи відповідного приладу в пару, котра пориває з собою рівночасно і воздух та горить разом з ним 7650 маленькими поломінями а видає при тім дуже велику теплоту. Мимо всїх тих машин і цїлого уряджения сего приладу до лїтаня єсть він досить легкий, бо разом з колесами і помостом, з машинами і полотнами та з трома людьми до обслуги важить всего лиш 3625 кільоґрамів, отже більше менше 72 сотнарів. Сам котел паровий з рурами, на котрих спочиває, важить порожний лиш 409 кільоґрамів а з водою 543 кільоґрамів і може машинам давати тілько пари, що они роблять силою 363 коний. Шруби обертають ся 375 разів на мінуту. Щоби цїла та машина до лїтаня їхала по земли, треба як обчислив Максім, сили 150 коний, при підлїтаню вже лиш сили 133 коний а підчас лету у воздусї всего лиш сили 80 коний.

Як же можна лїтати такою машиною? Побачимо то зараз на тій пробі, яку торік робив Максім зі своїм паровим орлом в Анґлїї. Прилад той мусить насампеpед розігнати ся, щоби підлетїв, а до того суть під ним колеса, котрі мусять котити ся по шинах. Максім побудував отже в парку Бальдвіна коло Бікслї в Анґлїї зелїзницю на 500 метрів довгу і уставив на нїй свій паровий орел, довгий на 44, високий на 10, а широкий на 20 метрів. Але що він не мав людий, котрі би зважили ся летїти такою машиною в гору а при тім і уміли нею кермувати, а була обава, що коли той аероплян полетить в гору, там переверне ся і упаде та наробить великого нещастя, то він уставив вздовж шин на земли велике руштованє, на котрім були зизду сподy прибиті другі шини, так, що коли-б аероплян дїйстно підлетїв в гору і спер ся об руштованє, колеса его котили-б ся по шинах в горі. Єму розходило ся лиш о то, щоби показати, що его машина може дїйстно сама підлетїти в гору і летїти дальше. Дня 31 липня м. р. відбула ся проба. Коли вже все було готове зашуміли криласті шруби, цїлий прилад покотив ся по шинах, підлетїв і заким ще всї добре розглянули ся, долетїв до кінця зелїзницї і там розбив ся об руштованє, та розвалив і само руштованє.

Докладні прилади до виміреня скорости лету аероплянy і его сили двиганя показали, що він котив ся 200 метрів по долїшних шинах, відтак підлетїв під руштованє на 100 метрів високе і котив ся дальше вздовж горішних шин аж до самого кінця дороги, де розбив ся. Скорість лету виносила 60 кільометрів або 8 миль на годину а сила двиганя 4530 кільоґрамів, отже 900 кільоґрамів понад вагу 3625 кільоґрамів цїлого аероплянy, значить ся, що на него можна би було наложити ще 18 сотнарів набору і він би з ним полетїв.

Тим способом дав Максім перший доказ, що можна дїйстно зробити таку машину, котра би лїтала а попри то ще й двигала тягари, а котрою можна би вигідно кермувати на всї боки. Єсть то отже перший дїйстний корабель воздушний, анї бальон, анї крилач, а машина до їзди взглядно до плаваня по воздусї як корабель до плаваня по водї. Треба ще лиш дещо в нїй поправити, треба постарати ся о таких відважних людий, що принялись би за

цілим рядом діл, котрі лише честь можуть єму принести. Зараз по обнятю уряду взяв ся він зараз до приходства, котре грозило упадком і так налагодив, що ще довгі літа буде стояти, а направив его — самі не знаємо в який спосіб — бо громаду нічого не коштує. Є у нас дорога, що веде до Яворова, а на тій дорозї ріка, через котру треба переїздити. Дорога не була публична, а громада мусїла все міст поправляти і дорогу ладити. Нинї він то зробив, що дорогу узнано публичною, а міст, котрий громада й за 100 зр. не булаби поставила, стоїть нинї і не коштує громаду нї крейцаря. Скликав той війт раду громадску, промовив статочно і ось ухвалено, що весїлє має кінчити ся найдальше до 24 годин (а тягнуло ся оно нераз і два тижднї). Кождий жених мусить перед вінчанем зложити по 5 зр., а коли би довше веселив ся, то тая квота за кару переходить на церков. В коршму не вільно ходити по 9-ій годині, а якби кого придибано там по тім часї, то й придибаний і коршмар платять кару, длятого у нас тепер пяниць не видати. Той наш честний війт закупив тепер красний дім, де находить ся шпиталь, канцелярия громадска, арешт, шпихлїр і крамниця, а до шпихлїра вже й збіже збирає Того всього у нас перше не бувало. Дай Боже, щоби в кождім нашім селї таке сонце засияло. — *І. В.*

— **Стан холєри** в Галичинї дня 18 с. м. був такий: Лишило ся в лїченю з попередних днів 10 осіб, померли дві особи, остає в лїченю ще 8 осіб. Холєрою навіщені дві місцевости, іменно: Пижбірок новий, в повітї гусятиньскім і Бракуля нова, в теребовельскім повітї.

— **Пригода на зелїзници** На стациї північної зелїзницї Штібінґ вискочила з шин передвчера льокомотива разом з сїмома ваґонами товарового поїзду. Машинїст, що провадив льокомотиву убитий. Головний шлях в наслїдок тої пригоди замкнено, але комунїкация не перервана, бо подорожні пересїдають до другого поїзду.

— **Карна розправа** відбула ся сими днями перед трибуналом окружного суду в Тернополи против писаря Ілька Козака, котрий дня 14 липня с. р в Будиках, вибравши ся з товаришем Іваном Заланьским на ворони, застрілив случайно Заланьского, не уміючи осторожно поводити ся зі стрільбою, набитою шротом. Заланьский поцїлений в плечі погиб на місци. Ілька Козака засудив трибунал на 6 тижднів строгого арешту.

— **Штучки еміґрацийних аґентів**. З Тернопільщини доносять, що до рук ц. к. староства в Тернополи дісталось богато карт кореспонденцийних з стампілїєю агентури в Удіне, де пише ся до еміґрантів, щоби нїгде нїяких річий не купували, луше у Алексея Щербана у Львові у Алексея Щербана будуть приняті на корабель. Еміґранти, діставши такі карти, дуже пожурили ся, бо кождий мав свої власні річи, а куферок уже був купив в найблизшім містї. Картки писані і по руски і по польски.

— **Палата для греко-кат. епископа** в Перемишли, котра слїдуючого року стане на площи при ул. Снїгурского, буде величава і збогатить певно місто о один гарний будинок. Головний будинок о чотирох фронтах буде гарно украшений богатою орнаментикою. Сходова клїтка піде до високости першого поверха а з неї розійдуть ся сходи в двох раменах. Широка тераса віддїлить палату від офіцин; там будуть поміщені комнати для слуг, возівня і стайнї. Будову палати передано будівничій спілцї Дамашко і Майснер.

— **Сумні наслїдки жарту**. В домі під ч. 3 при ул. Рускій у Львові т. є. в Ставропигії, де — як ми доносили — убито перед кількома днями Доську Голод, лучила ся вчера знов сумна пригода. Іменно, помічник сторожа вийшов на ґанок з пістолетом набитим шротом і став дрочити ся зі служницями та не пускав їх через коридор, грозячи, що стрілить. Одна з них, сьмілива, побігла помимо жартовливої погрози, але сторож таки стрілив і як то в нещастю буває, поцїлив еї. Два шроти вбили ся в тїло дївчини, один в чоло, а другий в повіку. Скалїченя дївчини не суть небезпечні.

— **Намірене самоубийство**. Одноручний охотник Пилип Серетян также Зайдль при 41 ім полку піхоти в Чернівцях, хотів послїдної недїлї отруїти ся. На щастє его товариші побачили ще в час его намір, так що лїкар міг его ще спасти. Нащасливий вже раз у Відни хотів в той сам спосіб позбавити себе житя. Тепер лежить тяжко хорий у войсковім шпитали. Причиною наміреного самоубийства є невдоволенє і прикрі маєткові відносини.

— **Збещещенє трупа**. Дня 17 грудня відбула ся перед краківским судом карним розправа против 11 селян з Ольшаницї, обжалованих о то, що знущали ся над трупом самоубийника Томи Ґіби. Тома Ґіба повісив ся дня 30 червня в своїй стодолї. Жінка его Марианна попросила тод одного з обжалованих Йосифа Ратая, щоби пішов ратувати еї чоловіка. Ратай прийшов до стодоли, відрізав ремінь, на котрім Ґіба висів, спустив трупа поволи на землю і ударив его кілька разів лївою рукою в лице. Тодї війшов до стодоли другий обжалований Ян Чуба і так само ударив самоубийника кілька разів в лице, гадаючи, що в той спосіб приверне его до житя. Коли на другий день мали ховати самоубийника викопав Йосиф діл під порогом стодоли і взявши з другим селянином трупа попід пахи, перетягнули его оба тим долом попід поріг та положили відтак до домовини лицем на долину. На місци, де мали поховати самоубийника, відозвали ся голоси, щоби Ґібу поховати без домовини, бо инакше упаде на село нещастє. І так стало ся; трупа добуто з домовини і вкинено до гробу, знов лицем до землї а домовину кинено по верх тїла. — Суд засудив шістьох обжалованих на кару арешту від 5 до 6 днів, а пятьох увільнив. Засуджено-ж обжалованих за то, що они зневажили помершого, а хоч те робили з забобону, то їх се не може оправдати, бо яко зрілі люди повинні знати, що такий забобон то гріх, противний чувствам людским і релїгійним.

— **Убийство** В ночи з недїлї на понедїлок найдено на черновецкім передмістю Рош під самою горою Цецина, 23-лїтного паробка Михайла Черкеса з розбитою головою і розрізаним горлом. Черкес був заручений з гарною 17-лїтною дівчиною Доминкою Черкес, котра передтим мала зносини з паробком Михайлом Марко. Сей відгрожував ся часто, що пімстить ся на Черкесї. В недїлю був Черкес у своеї судженої і вертав по півночи до дому. Отже підозрівають, що Марко чатував на него і убив его з заздрости; Марка увязнено.

— **З нужди.** З Черновець доносять: Механїк Яков Мілер, що приїхав тут перед кількома днями з Відня і замешкав в готели Галицкім, застрілив свого пятилїтного сина, а відтак себе. Причиною того страшного учинку мала бути нужда. Мілер числив 56 лїт.

— **Померли:** Йосиф Думич, управитель школи в Пустомитах під Львовом, дня 11 с. м.

кермованє такою машиною високо у воздусі і вивчились тої штуки а тогди їзда буде готова: скрізь по земли а бодай по більших містах будуть поуставлювані двірцї для воздушної плавби, будуть стояти готові до виїзду машини, зберуть ся подорожні і на даний знак рушать в дорогу і за яких 24 годин стануть н. пр. зі Львова аж десь в Америцї — в Бразилїї. Шкода лиш, що вже тепер нема таких машин, а то всілякі аґенти, свої і чужі могли би ще більші робити інтереси на руских селянах, як роблять тепер перевозячи їх зелїзницями і кораблями. Може то й щастє для Русинів.

Але чи дїйстно будемо колись лїтати або їздити а взглядно плавати по воздусї? Що найменше до того ще дуже далеко. Найвигіднїйше а взглядно і найбезпечнїйше було би ще лїтати на крилах. Та біда лиш, що чоловік як би прикований до землї, не може власними силами підлїтати; а хоч би й підлетів в той спосіб, як Лїлїенталь, або в який инший, не буде міг довго держати ся у воздусї, бо до того не стане єму сил, щоби через довший час робити крилами. А що сталось би, як би его захопила у воздусї велика буря? Чи міг би так в однїй хвили як воробець спустити ся на землю і сховати ся під стріху?

Лїтанє бальонами також ледви чи коли удасть ся, бо хоч би й як великої сили ужити до кермованя бальонами, то все таки в першім рядї посувалось би наперед лиш само човенце і мусїло би тягнути бальон за собою, а чим більше треба би сили до того, тим більшого знов треба би бальона і так без кінця, бо нїколи не можна великий бальон кермувати малою силою, або малим бальоном двигнути велику машину для великої сили а знов з малої машини не добуде ся великої сили.

Найпрактичнїйшим, здаєсь, приладом до лїтаня у воздусї есть ще паровий орел або аероплян Максіма. Машина тут служила би лиш до того, щоби аероплян підніс ся у воздух і дістав ся в то місце, де есть вітер; там вже було би єму легко плисти, хоч і проти вітру; машина мусїла би лиш о стілько робити, щоби перемагати силу вітру, коли би прийшло ся летїти против него. Але що було би тогди, як би сила вітру перемагала силу машини? Паровий орел Максима летїв зі скоростию 60 кільометрів на годину, а бувають такі вітри, що женут зі силою 119 кільометрів на годину. Машина мусїла би тогди хиба взад летїти, заким би може могла спустити ся в долину, де би не було вітру. Ба серед великого вихру не можна би навіть в однїй хвили так понаставляти полотна як би того треба, а найменша хиба могла би звихнути цїлий прилад і перевернути его, а тодї й поминай лиш як звали! Або хто знов може бути того певний, що широке полотно верх приладу буде так міцне або так міцно прикріплене, що зможе оперти ся всякій везнаній і несподїваній силї? А нехай щось зіпсує ся в дорозї в такім приладї, нехай пукне шруба або розірве ся яке полотно, як то направити? У воздусї нема нїгде стациї, де би можна заїхати і направити то, що попсувало ся, отже катастрофа готова.

Але нехай би й все удало ся як найлїпше, то все таки позістане ще одна перешкода при злїтаню на землю. Підлетїти паровому орлови не трудно. Але як спустити з висоти 72 сотнарів так легенько, щоби нікому нічого не стало ся? Преці й птах коли вже стає на землю, все ще подає ся на ногах під своїм тягаром. Тяжка машина до лїтаня спадаючи на землю гепнула би собою з такою силою, що певно розскочилась би на куснї. Все то разом доказує, що люди ще дуже далекі від того, щоби вигідно і безпечно лїтати чи плавати у воздусї.

(Дальше буде).

Телеграми

Брукселя 20 грудня. Вчера була тут велика демонстрация лїбералів против клерикальної ради громадскої. Розрухи тревали цїлу ніч.

Оттава 20 грудня. Праса канадийска стає в справі венецуельскій по сторонї Анґлїї а против Сполучених Держав і взиває правительство до оборони краю. (Здаєсь, що Сполучені Держави думають забрати Канаду).

Рим 20 грудня. Палата послів ухвалила 227 голосами против 36 кредит 20 мілїонів на похід до Африки.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий

ІНСЕРАТИ.

Найдешевше жерело закупна
в Галичині
таком на рати.

На теперішну пору надійшли вже всякі транспорти диванів, хідників, диванів для їдальней і комнат дитинних, стінних, церковних і перед престоли. Надто портиєри вовняні, заваріси коровкові, колдри, коцики до подорожи, дери на коні і санки, вкінця капи на ліжка і столи по дуже низьких цінах.

Великий вибір правдивих диванів перских і смирненських. Задивляючо дешеві артикули декорацийні хиньского і японьского виробу.

Щоденно одержуємо нові посилки до ріжних відділів нашого маґазину, як прим. блюзки, костюми, шляфрочки, капелюші дамскі і дитинні, плащики, сукенки дитинні і убрання для хлопчиків, біле Єґера, вироби волічкові, рукавички, панчохи, кальоші російскі, парасолі від дощу, артикули футряні, як нарукавки, ковнїрі, шапочки, коронки, встяжки, вокльки і т. д.

П. Т. Войсковим, державним і приватним урядникам також пп. властителям дібр, оо. духовним і учителям улекшуємо закупно запроваджаючи часткові сплати.

Цїнники gratis і franco. 83

Листи і замовлення просимо адресовати:

До заряду Віденьского маґазину

„Au Louvre“

у Львові, площа Капітульна число 3.

КОНТОРА ВИМІНИ
ц. к. упр. гал. акц.
БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО
купує і продає
всякі ефекти і монети
по курсі данім найдокладнїйшим, не числячи жадної провізиї

Яко добру і певну льокацию поручає:

4% листи гіпотечні коронові	4% позичку краєву галицку коронову
4½% листи гіпотечні	4% пожичку пропінацийну галицку
5% листи гіпотечні преміовані	5% „ „ буковиньску
4½% листи Тов. кредитового земс.	4½% пожичку угорскої зелїзної дороги державної
4½% листи Банку краєвого	4½% пожичку пропінацийну угорску
4% листи Банку краєвого	4% угорскі Облїґациї індемнізацийні
5% облїґациї комунальні Банку краєв.	і всілякі ренти австрийскі і угорскі,
4½% пожичку краєву галицку	

котрі то папера контора виміни Банку гіпотечного всегда купує і продає

по цінах найкористнїйших.

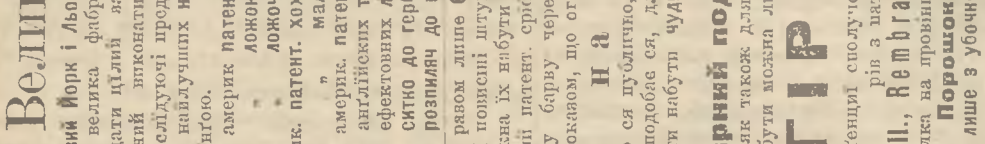
Увага: Контора виміни Банку гіпотечного приймає від Вп. купуючих всякі вильосовані, а вже платні місцеві папери цінні, як також купони за готівку, без всілякої провізиї, а противно замісцеві лишень за відтрученєм коштів.

До оферт, у котрих вичерпали ся купони, доставляє нових аркушів купонових, за звротом коштів, котрі сам поносить. 80

Торговля чаю
ВОЛЯ
в Ґранд-готелю
пасаж Гавсмана,
Львів. 94

Бюро оголошень і дневників
приймає
ОГОЛОШЕНЯ
до всіх дневників
по цїнах оригінальних.
До
народної Часописи, Ґазети Львівскої і „Przeglad-у“
може лише се бюро анонси приймати.

Великий крах!

Новий Йорк і Льондон не щадили европейского континенту і велика фабрика товарів зі серебра змушена була продати цїлий запас за дрібну цїну роботи. Єсьм уповажнений виконати то поручене. Посилаю длятого кождому слїдуючі предмети лише за 6·60 зр.

6 штук найлучших **ножів столових** з правдив. анґлійск. клінґою.
6 штук америк **патент. вилок срібних** з 1 штуки.
6 „ „ **ложок срібних.**
12 „ „ **ложочок срібних.**
1 америк. **патент. хохля срібна.**
1 „ „ **мала хохля до молока срібна.**
2 штук америк. **патент. кубків срібних до яєць**
6 „ **анґлійских тацок Віктория.**
2 „ **ефектовних лїхтарів столових.** 96
1 „ **ситко до ґербати.**
1 „ **розпиляч до цукру.**

44 штук разом лише 6·60 зр.

Всї повисші штуки (44) коштовали давнїйше 40 зр. тепер можна їх набути за найнизшу цїну 6·60 зр. Американьский патент. срібло єсть білим металем, захоуючим срібну барву через 25 лїт, за що ручить ся. Найлїпшим доказом, що оголошене не полягає

на обманї,

вобовязую ся публично, відослати кождому гроші, кому товар не подобає ся, длятого нїхто не повинен занехати спосібности набути чудного ґарнітуру, надаючого ся особливо на

гарний подарунок слюбний

як також для кождого лїпшого дому.

Набути можна лише у

А. ГІРШБЕРҐА

головоїґ аґенциї сполучених американьских фабрик товарів з патентованого серебра.

Віденъ, II., Rembrandstrasse 19 Телефон 7114.

Посилка на провінцию за побранєм або готівкою.

Порошок до чищеня 10 кр.

Правдиві лише з убочною маркою охоронною. (Металь здоровля).

Витяг з листів узнаня:

Фундель-Румунія.
Впов. Пане! Присланї товари вдоволили мене цїлком, прошу еще о один цїлий ґарнітур
Франц Дворніцкий ц. к. жандарм.

Краків
Впов. Пане! Прошу знов о ґарнітур, перша посилка була добра.
Б. Ольшевский ст. учит.

Бюро дневників і оголошень
Л. ПЛЬОНА
у Львові
улиця Кароля Людвика ч. 9.
приймає
збонамент на всі дневники по цїнах оригінальних.

Поручає ся
торговлю вин ЛЮДВИКА ШТАДТМІЛЛЬЕРА у Львові.
9

Бюро дневників і оголошень **Л. Пльона** у Львові
улиця Кароля Людвика число 9, приймає
абонамент на всї дневники по цїнах оригінальних.

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.